

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

29.10 2018 р.

м. Київ

№ 1167

Про затвердження стандарту
вищої освіти за спеціальністю
203 «Садівництво та виноградарство»
для першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти

Відповідно до частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 р. № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 р. № 1648), та рішення Колегії Міністерства освіти і науки України від 24.04.2018 р., протокол № 4/3-4,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти за спеціальністю 203 «Садівництво та виноградарство» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що додається.
2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2018/2019 навчального року.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Рашкевича Ю. М.

Міністр

Л. М. Гриневич

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України

29.10.2018 № 1167

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ перший (бакалаврський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 20 Аграрні науки та продовольство
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 203 Садівництво та виноградарство
(код та найменування спеціальності)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2018**

I Преамбула

Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти ступеня вищої освіти – бакалавр галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство спеціальності – 203 «Садівництво та виноградарство».

Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 29.10.2018 № 1167

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 203 «Садівництво та виноградарство» Науково-методичної комісії № 11 з аграрних наук та ветеринарії сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Щетина Сергій Васильович - кандидат сільськогосподарських наук, доцент, декан факультету плодовоовочівництва, екології та захисту рослин Уманського національного університету садівництва

Гонтар Василь Терентійович - кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України

Романов Олексій Васильович - кандидат сільськогосподарських наук, доцент, декан агрономічного факультету Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва

Попова Людмила Миколаївна - кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри польових і овочевих культур Одеського державного аграрного університету

Чебан Сергій Данилович - кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри плодовоовочівництва, лісового і садово-паркового господарства Подільського державного аграрно-технічного університету

Фахівці, залучені до розроблення стандарту:

Слободяник Галина Яківна - кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри овочівництва Уманського національного університету садівництва;

Малинка Леся Вікторівна – завідувач кабінету методичного супроводу природничо-екологічної підготовки та агрономії ДУ «НМЦ «Агроосвіта» Міністерства освіти і науки України;

Іщенко Ірина Олександрівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри садівництва, виноградарства, біології та хімії декан агробіотехнологічного факультету Одеського державного аграрного університету.

Стандарт розглянуто і схвалено на засіданні робочої групи підкомісії 203 Садівництво та виноградарство Науково-методичної комісії 11 з аграрних наук та ветеринарії, протокол від 23 червня 2016 р. № 2.

Стандарт розглянуто і схвалено на засіданні Науково-методичної комісії 11 з аграрних наук та ветеринарії, протокол від 11 серпня 2016 р. № 2.

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 20 грудня 2016 року № 10.

Фахову експертизу здійснювали:

Кондратенко Тетяна Єгорівна – доктор сільськогосподарських наук, професор, головний науковий співробітник Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України;

Крошка Дмитро Григорович – голова асоціації «Укрсадпром»;

Гадз Петро Іванович – голова фермерського господарства «Гадз», заступник голови Аграрного союзу України.

Методичну експертизу проводили:

Ставицький Андрій Володимирович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Калашнікова Світлана Андріївна – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+;

Таланова Жаннета Василівна – доктор педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, менеджер з аналітичної роботи, координатор Національної команди експертів з реформування вищої освіти, Національний Еразмус+ офіс в Україні.

Стандарт розглянуто Міністерством аграрної політики та продовольства України і Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні робочої групи підкомісії 203 Садівництво та виноградарство Науково-методичної комісії 11 з аграрних наук та ветеринарії, протокол від 16 січня 2018 р. № 1

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	203 Садівництво та виноградарство
Обмеження щодо форм навчання	Немає
Освітня кваліфікація	Бакалавр із садівництва та виноградарства
Кваліфікація в дипломі	<p>Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність – 203 Садівництво та виноградарство Спеціалізація – (зазначити назву спеціалізації за наявності) Освітня програма – (зазначити назву освітньої програми)</p>
Опис предметної області	<p>Об'єкт(и) вивчення – технологічні процеси вирощування плодових, овочевих рослин і винограду</p> <p>Цілі навчання – формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань, умінь та навичок для застосування і професійній діяльності у сфері садівництва, овочівництва та виноградарства спрямованих на вирішення комплексних завдань з організації і технології високоякісної екологічно безпечної сільськогосподарської продукції та збалансованого природокористування через теоретичне та практичне навчання.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: Поняття, концепції, принципи природничих наук та їх використання для отримання високих та сталих урожаїв плодових, овочевих, ягідних культур і винограду. Застосування концепцій, теорій та наукових методів природничих наук для розв'язання спеціалізованих задач та вирішення практичних проблем аграрного виробництва, які характеризуються комплексністю, невизначеністю умов.</p> <p>Методи, методики та технології: Загальнонаукові (гіпотеза, експеримент, аналіз, індукція, дедукція, моделювання, узагальнення) та спеціальні (лабораторний, вегетаційний, лізиметричний, вегетаційно-польовий, польовий) методи досліджень в садівництві, овочівництві та виноградарстві статистичні методи аналізу даних, агротехнічні заходи, загальні технології вирощування плодових, овочевих рослин та винограду.</p> <p>Інструменти та обладнання: обладнання, устаткування та програмне забезпечення, необхідне для лабораторних, лабораторно-польових та польових досліджень та захисту</p>

	рослин в технологічних процесах вирощування плодовоовочевих рослин і винограду.
Академічні права випускників	Продовження навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.

III Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня вищої освіти – бакалавр

- на базі повної загальної середньої освіти – 240 кредитів ЄКТС;
 - на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати результати навчання, отримані в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста):

- за спеціальностями галузі знань «Аграрні науки та продовольство» не більше ніж 60 кредитів ЄКТС;

- за іншими спеціальностями не більше ніж 30 кредитів ЄКТС.

Практика має становити не менше 4 кредитів ЄКТС.

- Мінімум 50 % обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених цим стандартом вищої освіти.

IV Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

	<p>5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>8. Навички здійснення безпечної діяльності.</p> <p>9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>10. Здатність працювати в команді.</p> <p>11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>1. Здатність використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки (плодівництво, овочівництво, виноградарство, ягідництво, грибівництво, рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, ґрунтознавство, механізація, захист рослин).</p> <p>2. Здатність використовувати навички для вирощування посадкового матеріалу плодових, ягідних культур і винограду, розмноження овоче-баштанних рослин у відкритому і закритому ґрунті та грибів.</p> <p>3. Здатність використовувати на практиці основні біологічні і агротехнологічні концепції, правила і теорії, пов'язані з плодовими, овочевими рослинами і виноградом.</p> <p>4. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів плодових, овочевих рослин і винограду для розв'язання виробничих технологічних задач, у тому числі для їх зберігання і переробки.</p> <p>5. Здатність оцінювати, інтерпретувати і синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузі садівництва та виноградарства.</p> <p>6. Здатність застосовувати методи статистичної обробки дослідних даних, пов'язаних з технологічними та селекційними процесами у плодівництві, овочівництві і виноградарстві.</p> <p>7. Здатність науково обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин з урахуванням їхніх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище.</p> <p>8. Здатність використовувати факти і досвід новітніх сучасних досягнень у садівництві і виноградарстві.</p> <p>9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p>

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

1. Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції.

2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

3. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.

4. Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі садівництва та виноградарства.

5. Вільне спілкування українською та іноземною мовами з професійних питань, зокрема знання спеціальної термінології для проведення аналізу спеціальної літератури.

6. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних розділів природничих і математичних наук в обсязі, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

7. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

8. Володіти методами опрацювання даних у садівництві і виноградарстві.

9. Володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності плодоовочевих агроценозів із збереженням природного різноманіття.

10. Аналізувати та інтегрувати знання в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі садівництва та виноградарства.

11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

12. Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насінневого та посадкового матеріалу плодоовочевих культур та винограду відповідно до встановлених вимог.

13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної плодово-ягідної продукції та винограду відповідно до чинних вимог.

14. Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування овоче-баштанної продукції та грибів відповідно до чинних вимог.

15. Планувати економічно вигідне виробництво плодоовочевої продукції та винограду.

16. Організовувати результативні і безпечні умови роботи.

17. Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю.

VI Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої	Атестація проводиться у формі атестаційного екзамену або публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання спеціалізованої складної задачі або практичної проблеми у плодівництві, овочівництві та виноградарстві, яка характеризується комплексністю та невизначеністю невизначеністю умов, із застосуванням положень і методів аграрних наук. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та списування. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його структурного підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.
Вимоги до атестаційного екзамену	Атестаційний екзамен є комплексною перевіркою відповідності результатів навчання випускників стандарту вищої освіти спеціальності.

VII Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У закладах вищої освіти повинна функціонувати система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективною системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням закладу вищої освіти оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VIII Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Закон «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

3. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.

4. Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами).

5. Постанова Кабінету Міністрів від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності».

6. Наказ МОН України від 19.02.2015 № 166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів».

7. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266».

8. Наказ Міністерства освіти і науки України від 1 червня 2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2017 р. № 1648) «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

9. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. – Київ : Вид-во «Соцінформ», 2010.

Генеральний директор директорату
вищої освіти і освіти дорослих

О.І.Шаров

Пояснювальна записка

До стандарту вищої освіти України ступеню вищої освіти бакалавр галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство спеціальності 203 Садівництво та виноградарство

Таблиця 1

Матриця відповідності визначених стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого		+		
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя		+		
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	+		+	
Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	+	+	+	
Здатність спілкуватися іноземною мовою	+	+	+	
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності		+		+
Здатність застосовувати знання у практичних		+		+
Навички здійснення безпечної діяльності	+			+
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	+	+		+
Здатність працювати в команді			+	
Прагнення до збереження навколишнього				+
Спеціальні (фахові) компетентності				
Здатність обирати та використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки (плодівництво, овочівництво, виноградарство, ягідництво, грибівництво, рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, ґрунтознавство, механізація, захист рослин).	+			

Практично використовувати навички для вирощування посадкового матеріалу плодових, ягідних культур і винограду, розмноження овоче-баштанних рослин у відкритому і закритому ґрунті та грибів		+		
Здатність використовувати на практиці основні біологічні і агротехнологічні концепції, правила і теорії, пов'язані з плодовими, овочевими рослинами і виноградом	+	+		
Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів плодових рослин і винограду для розв'язання виробничих технологічних задач, у тому числі для їх зберігання і переробки	+			
Здатність оцінювати, інтерпретувати і синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузі садівництва та виноградарства		+		+
Здатність застосовувати методи статистичної обробки дослідних даних, пов'язаних з технологічними та селекційними процесами у плідництві, овочівництві і виноградарстві		+		
Здатність науково обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин з урахуванням їхніх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє		+	+	
Здатність використовувати факти і досвід новітніх сучасних досягнень у садівництві і виноградарстві	+			
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт		+		+

